

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ВИПРОБУВАНЬ

**НА НАВЧАННЯ В АСПІРАНТУРІ
ДЛЯ ЗДОБУТТЯ НАУКОВОГО СТУПЕНЯ ДОКТОРА ФІЛОСОФІЇ
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ**

071 - ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ – 07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

Київ – 2017

Тема 1. ТЕОРІЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Бухгалтерський облік в системі управління. Предмет і об'єкти бухгалтерського обліку. Базові принципи бухгалтерського обліку за національними та міжнародними стандартами.

Метод бухгалтерського обліку: документація і інвентаризація, рахунки і подвійний запис, оцінка і калькулювання, баланс і звітність.

Зміст бухгалтерського балансу та характеристика активу і пасиву, його статей. Загальні принципи їх оцінки. Господарські операції та їх вплив на статті балансу. Бухгалтерський баланс як джерело економічного аналізу та форма фінансової звітності.

Характеристика первинних документів, та вимоги щодо їх оформлення. Класифікація, стандартизація, типізація та уніфікація документів. Організація документообігу та нормативне регулювання документації і архівної справи. Інвентаризація в системі інформаційної бази бухгалтерського обліку. Порядок проведення інвентаризації. та вимоги до складання пакету інвентаризаційних документів. Законодавче та нормативне забезпечення інвентаризації.

Призначення бухгалтерських рахунків, їх характеристика. Класифікація та План рахунків бухгалтерського обліку, характеристика його розділів. Взаємозв'язок плану рахунків із фінансовою звітністю. Плани рахунків обліку діяльності підприємств, організацій, установ і банків. Сутність та історичний аспект подвійного запису. Відображення кореспонденції рахунків в регістрах бухгалтерського обліку. Кореспонденція рахунків з обліку процесів постачання. Виробництва та реалізації. Поняття синтетичного та аналітичного обліку.

Вартісна оцінка в бухгалтерському обліку – її сутність та характеристика. Оцінка об'єктів обліку. Порядок та правила оцінки статей (активів та пасивів) бухгалтерського балансу. Сутність калькулювання, його об'єкти та калькуляційні одиниці. Методи калькулювання. Зв'язок калькуляції з управлінським обліком, ціноутворенням та фінансовими результатами. Класифікація витрат за обліково-аналітичними ознаками, за елементами та статтями калькуляції.

Методика і організація техніки облікової реєстрації. Порядок відображення господарських операцій в облікових регістрах. Поняття облікових регістрів, їх види і зміст.

Форми бухгалтерського обліку та їх характеристика. Склад регістрів та принципові схеми форм обліку. Комп'ютеризація обліково-аналітичних робіт.

Історія розвитку бухгалтерського обліку в Україні та в світі.

Система регламентації бухгалтерського обліку і фінансової звітності в Україні. Методи формування облікової політики і її результати для підприємств і користувачів інформації. Регулювання бухгалтерського обліку і звітності в Україні.

Організаційні моделі та системи бухгалтерського обліку в світі. Стандартизація та гармонізація обліку і звітності в Україні. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) – їх значення та характеристика.

Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в Україні. Бухгалтерський облік і система національних рахунків (СНР). Бухгалтерський облік і фінансова звітність - інформаційна основа СНР.

Рекомендована література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», прийнятий Верховною Радою України 16 липня 1999 року, № 1996-14 із змінами та доповненнями
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Мінфіну України від 30 листопада 1999 р. № 291 із змінами та доповненнями
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Мінфіну України від 30 листопада 1999 р., № 291 із змінами та доповненнями
4. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені наказами Мінфіну України із змінами та доповненнями
5. Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ) 2004 / Перекл. з англ. за наук. ред. С.Ф.Голова. / у 2-х томах - К.: ФПБАУ, 2006.-1272 с.
6. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку - К.: Знання, 2015. – 572 с.
7. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник для вузів. - Житомир: ЖІТІ, 2000,- 640 с.
8. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. - К.: 2000.-692 с.
9. Роберт Н. Антони. Основы бухгалтерского учета: Пер. с англ./ Под ред. Т. Криловой. - М.: СП “Триада НТТ”, 1992.-318 с.
10. Хендриксен Э.С., Ван Бреда М.Ф. Теория бухгалтерского учета: Пер с англ. / Под ред.проф. Я.В.Соколова. - М.: Финансы и статистика,1997. -576 с.
11. Соколов Я.В. Бухгалтерский учет: от истоков до наших дней: Учебн. пособие для вузов. - М.: Аудит, ЮНИТИ, 1996. – 638с.
12. Б.Нидлз, Х.Андерсон, Д.Колдуэлл. Принципы бухгалтерского учета: Пер с англ. /– М.:Финансы и статистика, 1993.-496 с.
13. Теория бухгалтерского учета/ Метьюс М.Р., Перера М.Х.-М.: 1999.-664 с.
14. Періодичні видання: Бухгалтерський облік і аудит, Баланс, Бухгалтер, Головбух, Все про бухгалтерський облік, Банківська справа, Фінанси України, Статистика України, Економіка України.

Тема 2. ОБЛІК АКТИВІВ, КАПІТАЛУ, ЗОБОВ'ЯЗАНЬ

Нормативно-правове регулювання обліку необоротних активів. Методологія обліку основних засобів і нематеріальних активів. Облік амортизації основних засобів. Індексація і дооцінка основних засобів.

Організація обліку основних засобів і нематеріальних активів. Відображення у звітності основних засобів і нематеріальних активів. Методологія обліку орендованих основних засобів і нематеріальних активів.

Нормативно-правове регулювання обліку короткострокових і довгострокових фінансових інвестицій. Методологія обліку короткострокових і довгострокових фінансових інвестицій. Облік акцій і облігацій. Метод участі в капіталі. Оцінка фінансових інвестицій.

Оцінка активів за справедливою вартістю в міжнародній та вітчизняній практиці.

Нормативно-правове регулювання обліку запасів, грошових коштів, дебіторської заборгованості. Методологія обліку виробничих запасів і малоцінних швидкозношуваних предметів. Облік надходження, зберігання та вибуття запасів. Оцінка запасів за міжнародними, національними стандартами та за Директивою 34/2013/ЄС.

Облік грошових коштів – нормативне регулювання, методика обліку та відображення у звітності. Облік валютних коштів, курсових різниць.

Методика та організація обліку дебіторської заборгованості. Оцінка дебіторської заборгованості. Облік формування та використання резерву сумнівних боргів. Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік розрахунків за відшкодуванням матеріальних збитків, за векселями отриманими, за нарахованими доходами, за авансами виданими. Відображення в обліку і фінансовій звітності розрахунків з покупцями та іншими дебіторами. Відображення в обліку податку на додану вартість за різних умов розрахунків з покупцями.

Облікова політика підприємств щодо активів, капіталу і зобов'язань.

Порядок формування та зміни капіталу підприємств, організацій, господарських товариств. Облік зареєстрованого (статутного), додаткового, резервного, неоплаченого та вилученого капіталу. Облік дивідендів.

Нормативно-правове регулювання обліку зобов'язань. Методика та організація обліку зобов'язань за розрахунками з постачальниками, іншими кредиторами. Відображення в обліку податку на додану вартість за різних умов розрахунків з постачальниками. Облік розрахунків за позиками отриманими, за авансами отриманими, за векселями виданими, розрахунків з учасниками. Облік цільового фінансування.

Нормативно-правове регулювання обліку розрахунків з оплати праці. Методологія обліку розрахунків з оплати праці. Облік податків та зборів на заробітну плату та із зарплати. Ставки, пільги, порядок утримання та відображення в обліку податку на доходи фізичних осіб. Облік розрахунків за соціальним страхуванням.

Рекомендована література:

1. Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність". від 16.07.99 р. № 996
2. Закон України "Про оплату праці" від 24.03.95 р. № 108 зі змінами і доповненнями // ВВР.- 1995.- №17.- С. 121.

3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства Фінансів України від 30.11.99 р. №291 зі змінами і доповненнями.
4. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291.
5. Податковий Кодекс України від 02.12.2010р. №2755.
6. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.
7. Директива 2013/34/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 червня 2013 року
8. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 7-14, 21, 25-28, затверджені наказами Мінфіну України зі змінами та доповненнями
9. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні, затв. пост. Правління НБУ від 15.12.2004р. №637.
10. Податковий Кодекс України від 02.12.2010р. №2755.
11. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.
12. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 7-14, 21. 25-28. затверджені наказами Мінфіну України зі змінами та доповненнями
13. Бабіч В.В., Сагова С.В. Фінансовий облік-1 (облік активів): Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2006.
14. Бабіч В.В. Фінансовий облік-2 (Облік зобов'язань, капіталу. Звітність): навч. посібник – К. : КНЕУ, 2010.
15. Бутинець Ф.Ф. та ін. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник.- Житомир: ПП "Рута", 2009.
16. Добровський В.М., Свідерський Є.І., Бондар М.І. та інші. Бухгалтерський фінансовий облік в Україні: Навч. посібник. – К.: А.С.К., 2009.
17. Велш Глен., Шорт Деніел Г. Основи фінансового обліку. - К.: Основи, 1999.
18. Грей Сидней Дж. Финансовый учет, глобальный подход / Сидней Дж. Грей, Бельверд Е. Нидлз; [пер. с англ].- М. : Волтерс Клувер, 2006.- 614 с.

Тема 3. ОБЛІК ВИТРАТ, ДОХОДІВ І ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Нормативно-законодавче регулювання обліку витрат, доходів і фінансових результатів діяльності підприємства.

Визнання, оцінка та відображення в обліку доходів від основної діяльності підприємства. Склад та відображення в обліку доходів від іншої операційної, фінансової та іншої діяльності підприємства. Особливості визначення доходів від участі в капіталі. Облік податків, пов'язаних з отриманням доходів підприємств.

Класифікація витрат підприємств. рахунки для обліку. Елементи та статті витрат. Порядок нарахування та списання витрат. Порядок розподілу загальновиробничих витрат.

Формування фінансових результатів від різних видів діяльності підприємств. Визначення оподаткованого прибутку. Облік податку на прибуток. Списання нерозподіленого прибутку (непокритих збитків).

Відображення у фінансовій і податковій звітності витрат, доходів і фінансових результатів.

1. Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність". від 16.07.99 р. № 996
2. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства Фінансів України від 30.11.99 р. №291 зі змінами і доповненнями.
3. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. №291.
4. Податковий Кодекс України від 02.12.2010р. №2755.
5. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку.
6. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 15-17, затверджені наказами Мінфіну України
7. Бутинець Ф.Ф. та ін. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник.- Житомир: ПП "Рута", 2009.
8. Добровський В.М., Свідерський Є.І., Бондар М.І. та інші. Бухгалтерський фінансовий облік в Україні: Навч. посібник. – К.: А.С.К., 2009.
9. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності: [підручник] / Надія Олександрівна Гура.- К. :Центр учбової літератури, 2010.- 392с.
10. Велш Глен., Шорт Деніел Г. Основи фінансового обліку. - К.: Основи, 1999.

Тема 4. ОПОДАТКУВАННЯ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ З БЮДЖЕТОМ

Податковий кодекс України. Склад та класифікація податків і зборів. Прямі і непрямі податки, загальнодержавні і місцеві.

Порядок визначення та сплати податку на прибуток. Податкові різниці. Відображення розрахунків з бюджетом з податку на прибуток в бухгалтерському обліку.

Сутність та порядок нарахування податку на додану вартість. Ставки податку, пільги. Дата виникнення податкового зобов'язання з ПДВ. Касовий метод обліку ПДВ. Відображення в обліку податкового зобов'язання і податкового кредиту з ПДВ за різних умов здійснення розрахунків з покупцями і постачальниками.

Ставки, пільги, порядок нарахування податку на доходи фізичних осіб. Відображення в обліку розрахунків з бюджетом з ПДФО.

Облік акцизного податку. Облік інших податків і зборів. Облік розрахунків з бюджетом з податків і зборів.

Особливості оподаткування в зарубіжних країнах.

Особливості оподаткування підприємств різних видів економічної діяльності – торгівлі, будівництва, сільського господарства, автомобільного транспорту. Особливості оподаткування підприємств малого бізнесу. Оподаткування неприбуткових організацій.

Рекомендована література:

1. Податковий Кодекс України від 02.12.2010р. №2755.
2. Закон України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” від 16.07.99 р. № 996 // ВВР.- 1999.- № 40.- С. 365.
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов’язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291.
4. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку, затверджені наказами Мінфіну України
5. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість. Наказ МФУ 23.09.2014 № 966
6. Гура Н.О. Облік видів економічної діяльності: [підручник].- К. :Центр учбової літератури, 2010.- 392с.
7. Гура Н.О., Мельник Т.Г., Моторина Т.М. Облік на підприємствах малого бізнесу: Навч посібник.- К.:Знання, 2007.- 310с.

Тема 5. ФІНАНСОВА І ПОДАТКОВА ЗВІТНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ

Склад фінансової звітності. Структура Балансу (Звіту про фінансовий стан), характеристика його розділів та статей. Вписувані рядки балансу.

Структура та порядок заповнення Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід). Визначення оподаткованого прибутку за звітом. Характеристика розділів звіту.

Сутність та методи формування Звіту про рух грошових коштів. Порядок заповнення звіту.

Звіт про власний капітал – структура, порядок заповнення.

Характеристика Приміток до річної фінансової звітності. Порядок подання фінансової звітності.

Особливості звітності малих підприємств. консолідованої фінансової звітності.

Порядок заповнення Декларації про прибуток підприємства. Заповнення Декларації з податку на додатну вартість.

Формування і подання електронної бухгалтерської звітності. Підтримка електронного підпису.

Рекомендована література:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності, затв. наказом Міністерства фінансів від 07.02.2013 р. № 73
2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 2 «Консолідована фінансова звітність», затверджене наказом Міністерства фінансів України 27.06.2013р. № 628
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 6 "Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах" затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.05.99 р. № 137.
4. Примітки до річної фінансової звітності, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.11.2000 р. № 302.
5. Про затвердження форм та Порядку заповнення і подання податкової звітності з податку на додану вартість. Наказ МФУ 23.09.2014 № 966
6. Порядок подання фінансової звітності, затв. наказом МФУ від 28.02.2000 р. №419
- 7 Голубнича Г.П. Звітність підприємств. – НМК –К.:КНУ ім.Т.Шевченка, 2007
6. Бабіч В.В. Фінансовий облік-2 (Облік зобов'язань, капіталу. Звітність): навч. посібник – К. : КНЕУ, 2010.

Тема 6. УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК

Управлінський облік в системі управління. Об'єкт та предмет управлінського обліку.

Витрати та їх класифікація за різними ознаками. Поняття фактору витрат. Бухгалтерська модель поведінки витрат.

Основні підходи до організації обліку витрат та калькулювання собівартості продукції. Вибір принципу та методу калькулювання, техніки обліку та контролю витрат. Концепція двох методів калькулювання. Позамовне та попроцесне калькулювання. Метод еквівалентних одиниць в попроцесному калькулюванні. Гібридні системи калькулювання. Нормативний метод обліку витрат та калькулювання собівартості (стандарт-кост).

Основні підходи до розподілу накладних витрат. Двостадійний спосіб розподілу накладних витрат. Методи розподілу накладних витрат обслуговуючих підрозділів. Калькулювання на основі діяльності. Основні методи розподілу спільних витрат, умови їх використання.

Калькулювання за змінними витратами. Відмінності в оцінці фінансового результату при калькулюванні повної виробничої собівартості та калькулюванні собівартості за змінними витратами. Переваги та недоліки системи калькулювання змінних витрат. Основні методи побудови функції витрат.

Основні припущення, показники та можливості моделі “витрати - обсяг – прибуток”. Графічний та аналітичний способи дослідження беззбитковості. Аналіз чутливості прибутку до змін в обсязі діяльності. Диференціальний

аналіз кумулятивного впливу на прибуток змін обсягу діяльності та структури витрат. Модель “витрати-обсяг-прибуток” в умовах асортименту.

Поняття релевантності доходів та витрат. Визначення необхідного обсягу релевантної інформації. Аналіз релевантної інформації для прийняття управлінських рішень: рішення про спеціальне замовлення, рішення про купівлю чи виробництво комплектуючих, рішення про доцільність подальшої обробки, рішення про скорочення сегменту діяльності.

Сутність бюджетування та його організація. Операційні та фінансові бюджети. Зведений бюджет підприємства: побудова та взаємоузгодження складових. Основні способи складання бюджетів. Гнучкі та фіксовані бюджети. Контроль виконання бюджетів та аналіз відхилень. Визначення контрольованих відхилень.

Концепція центрів та обліку відповідальності. Види центрів відповідальності. Оцінка діяльності центрів витрат на основі стандартних витрат. Внутрішньогосподарська звітність центрів відповідальності.

Класифікація витрат на якість та її використання в системі загального управління якістю (TQM). Цільове калькулювання: виникнення та розвиток концепції. Вплив сучасних методів управління виробництвом на управлінський облік. Калькулювання за принципом зворотного потоку, його основні варіанти, відповідність сучасним принципам бухгалтерського обліку.

Рекомендована література:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», від 16 липня 1999 року № 996-14 із змінами та доповненнями
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» із змінами та доповненнями
3. Голов С. Ф. Управлінський облік. Підручник. – К.: Лібра, 2003.
4. Нападовська Л. В. Управлінський облік. Підручник. – К.: Наука, 2004.
5. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський управлінський облік. – Житомир:ЖІТІ, 2002.
6. Друри К. Управленческий и производственный учет: Пер. с англ.; Учебник – М.:Юнити-Дана, 2002.
7. Нападовська Л. В. Управлінський облік: Монографія. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2000.
8. Управлінський облік: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисципліни /Київський національний економічний ун-т / За ред. В. М. Добровський - К. : КНЕУ, 2003.
9. Гарасим П. М., Давидович І. Є., Хомин П. Я. Управлінський облік на підприємстві (методика ведення) / Тернопільська академія народного господарства. - Т. : Економічна думка, 2001.
10. Лень В. С. Управлінський облік: Навч. посібник для студ. вищих навч. закладів спец."Облік і аудит" / Чернігівський держ. технологічний ун-т. — Чернігів : ЧДТУ, 2002.
11. Ray H. Garrison, Eric Noreen, and Peter C. Brewer Managerial Accounting (10th Edition), McGrawHill, 2003.

12. Charles T. Horngren, Srikant M. Datar, and George M. Foster Cost Accounting (11th Edition), Prentice Hall, 2004.

Тема 7. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Економічний аналіз як галузь економічної науки. Господарська діяльність як предмет економічного аналізу. Використання в економічному аналізі системи показників. Основні категорії економічного аналізу. Задачі економічного аналізу.

Метод і методичні прийоми економічного аналізу

Аналітичний метод. Деталізація звітних показників. Елімінування як метод розрахунку впливу факторів. Способи елімінування: ланцюгових підстановок, абсолютних і відносних різниць та перерахунків.

Порівняння та його застосування в аналізі.

Моделювання. Види моделей. Використання моделювання в економічному аналізі. Балансові зіставлення. Використання балансових розрахунків для вилучення величини невідомих показників і факторів. Сальдовий прийом, його можливості в аналізі. Статистичні методи, які застосовуються в аналізі. Економіко-математичні методи, які застосовуються в економічному аналізі, їх класифікація. Соціологічні та інші методи, які застосовуються в економічному аналізі. Анкетний метод дослідження.

Види економічного аналізу. Поточний аналіз. Оперативний аналіз. Перспективний аналіз. Загальноекономічний аналіз. Техніко-економічний і фінансово-економічний аналіз. Внутрішньогосподарський аналіз, Міжзаводський або порівняльний аналіз. Функціонально-вартісний та системний аналіз. Стратегічний аналіз.

Система техніко-економічних показників як база економічного аналізу.

Використання ЕОМ в економічному аналізі. Створенню автоматизованого банку даних для вирішення аналітичних задач.

Оцінка фінансового стану підприємства. Визначення платоспроможності підприємства за балансом та іншими джерелами інформації. Фактори, що впливають на фінансовий стан організації. Основні заходи зі стабілізації фінансового стану підприємства.

Аналіз майна підприємства. Оцінка співвідношення основного й оборотного капіталу. Аналіз структури основних і оборотних активів.

Аналіз оборотності оборотних коштів і причин їх зміни. Аналіз матеріальних оборотних активів, виявлення надлишкових і непотрібних запасів. Аналіз дебіторської заборгованості: по обсягу, складу, структурі і строках її виникнення за даними аналітичного обліку.

Аналіз пасивів підприємства. Склад і співвідношення власного й позичкового капіталу на конкретну дату і в динаміці.

Аналіз фінансової стійкості і ліквідності підприємства. Відносні показники фінансової стійкості, методи їх визначення і оцінка досягнутого рівня. Узагальнення результатів аналізу.

Аналіз прибутку і рентабельності. Аналіз розподілу прибутку. Фактори, які впливають на розмір чистого прибутку. Аналіз і обґрунтування основних напрямів використання прибутку.

Аналіз показників рентабельності: загальна рентабельність виробництва, реалізованої продукції, окремих виробів. Фактори зміни рентабельності, резерви зростання.

Аналіз виробництва продукції, робіт та послуг. Система показників продукції та обсягів виробництва. Фактори виробництва продукції. Аналіз обсягу виробництва продукції в натуральному і вартісному виразі. Оцінка динаміки обсягу продукції виробництва. Вимірювачі, які використовуються для обчислення динаміки показників. Аналіз впливу екстенсивних та інтенсивних факторів на динаміку показників, методика їх розрахунку.

Аналіз асортименту і структури випуску продукції. Комплексний аналіз впливу асортименту і структурних зрушень на економічні показники роботи підприємства. Аналіз якості продукції і робіт. Аналіз впливу зміни якості на економічні показники роботи підприємства. Аналіз виробничого браку підприємства. Аналіз комплектності і ритмічності роботи підприємства. Оцінка резервів росту випуску продукції.

Аналіз стану забезпеченості підприємства трудовими ресурсами. Аналіз ефективності використання робочої сили. Аналіз використання робочого часу. Показники й аналіз динаміки продуктивності праці. Аналіз впливу трудових і організаційно-технічних факторів на динаміку продуктивності праці. Аналіз трудомісткості продукції. Аналіз резервів продуктивності праці і товарної продукції за рахунок кращого використання трудових ресурсів.

Аналіз показників складу, структури і технічного стану основних засобів. Методика розрахунку забезпеченості підприємства устаткуванням. Оцінка динаміки оновлення й модернізації основних засобів, фондоозброєності праці. Аналіз ефективності використання основних засобів. Методика розрахунку показників використання основних засобів. Аналіз віддачі основних засобів і факторів її зміни. Аналіз ефективності використання й освоєння виробничих потужностей. Аналіз використання виробничого устаткування.

Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами і ефективності їх використання. Аналіз потреби підприємства в матеріальних ресурсах і рівня виробничих запасів. Фактори, що впливають на рівень складських запасів підприємства. Аналіз показників використання матеріальних ресурсів і оцінка динаміки матеріаломісткості продукції. Аналіз факторів зміни і виявлення резервів зниження матеріаломісткості продукції та підвищення ефективності виробництва.

Напрями аналізу витрат на підприємстві по елементах затрат і статтях калькуляції, по ступеню залежності від обсягу виробництва й збуту продукції, по місцях виникнення витрат, по об'єктах калькуляції.

Аналіз собівартості продукції. Аналіз матеріальних витрат. Аналіз витрат на заробітну плату і використання фонду оплати праці. Аналіз комплексних статей витрат: витрати по утриманню і експлуатації

устаткування, загально виробничі та загальногосподарські витрати. Аналіз собівартості окремих виробів.

Рекомендована література:

1. Економічний аналіз: Навч. посіб. / Колектив авторів під керівництвом акад. НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка. 2-е видання - К.: К1-ІЕУ, 2003.-556с.
2. Савицкая Г.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. - Минск: 000 «Новое знание», 2002 - 688 с.
3. Стражев В.И. й др. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности. - Минск: Вышшая школа, 1999. - 398 с.
4. Мних Є.В., Буряк П.Ю. Економічний аналіз на промисловому підприємстві. - Львів: Світ, 1998. - 208 с.
5. Шаратов О.Д., Дербенцев В.Д., Семьонов Д.Є. Системний аналіз: Навч.-метод. посібн. Для сам ост. вивч. диск. - К.:КНЕУ, 2003.
6. Присенко Г.В., Равікович Є.І. Прогнозування соціально-економічних процесів: Навч.-метод.посібн. — К.: КНЕУ, 2005.
7. Анфилатов В.С., Емельянов А.А., Кукушкин А.А. Системний аналіз в управлений. — М.: Финансы и статистика, 2002.-3 68с.
8. Шморгун Н.П. Головка І.В. Фінансовий аналіз Навчальний посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006.
9. Герасименко С.С. Аналіз ринку банківських послуг: Навчальний посібник. – К.: МАУП, 2006.
10. Головка В.І., Мінченко В.П., Шарманська В.М. Фінансово-економічна діяльність підприємства: контроль, аналіз і безпека. Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006.

Тема 8. ДЕРЖАВНИЙ ФІНАНСОВИЙ КОНТРОЛЬ

Контроль як функція управління. Сутність контролю. Наукові засади ДФК, класифікація контролю. Суб'єкт, об'єкт, контрольні дії. Форми контролю. Мета, завдання, функції, принципи ДФК. Види контролю: за формами здійснення, рівнем управління, суб'єктам і об'єктам контролю, інформаційній базі контролю. Аудиторський контроль. Етичні основи ДФК.

Поняття системи ДФК, її елементів, взаємодії елементів в часі, в просторі, побудова ефективної системи контролю. Взаємодія органів контролю, вищий орган фінансового контролю.

Принципи фінансового контролю, плановість, системність, безперервність, законність, об'єктивність, гласність

Методи фінансового контролю. Загальнонауковий підхід до методологій ДФК. Специфічні контрольні методи. Органолептичні, розрахунково-аналітичні, документальні узагальнення, реалізація заходів в контролю.

Поняття ефективності контролю. Показники, які вимірюють ефективність контрольних дій. Ефективність роботи контрольного органу. Соціальні ефекти від здійснення контролю.

Суб'єкти контролю правової держави. Контроль трьох гілок влади – законодавчої, виконавчої, судової. Президентський контроль, парламентський контроль. Поняття про бюджетний контроль, суб'єкти його здійснення. Міністерство фінансів та його контрольні функції.

Рахункова палата як суб'єкт парламентського контролю. Мета, завдання принципи та функції Рахункової палати. Незалежність органу контролю від політичного та іншого впливу. Види контрольних дій, передбачені законодавством. Реалізація контрольних повноважень.

Принципи контролю, основні функції фінансових контрольних органів в сфері місцевого самоврядування. Реалізація на практиці принципів діяльності органів ДФК. Організаційна структура органів місцевого самоврядування. Вимоги та повноваження щодо працівників контрольних органів.

Внутрішньогосподарський контроль. Сутність та напрямки внутрішнього контролю. Методика внутрішньогосподарського контролю. Контроль якості контрольних заходів.

Міжнародні стандарти внутрішнього контролю COSO і COSO II.

Розвиток і сучасний стан фінансового контролю в світі. Організаційно-правові засади ДФК в країнах світу. Принципи контролю, визнані світовим співтовариством. Форми незалежності органів ДФК та їх співробітників. Організаційна структура органів ДФК. Повноваження органів ДФК.

Організація державного фінансового контролю в Великобританії, в Сполучених Штатах Америки, в Німеччині, у Франції.

Залежність системи ДФК від управлінської структури та історичного розвитку політичної системи.

Внутрішній та зовнішній контролю використання бюджетних коштів в Росії. Структура органів ДФК, контрольно-рахункові органи РФ. Асоціації контрольно-рахункових органів РФ.

Міжнародна організація вищих контрольних органів INTOSAI , її організаційна структура, основні регламентуючі документи та форми діяльності. Ревізійна Рада Організації Об'єднаних Націй.

Європейська Рахункова палата. Європейська організація вищих контрольних органів EBPOSAI. Європейська організація регіональних органів зовнішнього контролю державних фінансів EBROPAI. Особливості побудови та діяльності, організаційні документи та задачі роботи органів

Рекомендована література:

1. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 черв.1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – №30.– С.141.
2. Бюджетний кодекс України від 21 червня 2001 р. № 2542-III. – Офіційний вісник України.– №29.– 2001.– С.1–57.
3. Стандарт від 09.08.2002 р. № 168. Стандарт державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів, державного і комунального майна – 6. Оцінка стану внутрішнього фінансового контролю.
4. Стандарт від 09.08.2002 р. № 168. Стандарт державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів, державного і комунального

- майна – 4. Документування результатів та формування матеріалів контрольних заходів, порядок їх опрацювання і використання.
5. Стандарт від 09.08.2002 р. № 168. Стандарт державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів, державного і комунального майна – 5. Здійснення контрольних заходів в умовах електронного зберігання і обробки інформації, яка підлягає дослідженню.
6. Стандарт від 09.08.2002 р. № 168. Стандарт державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів, державного і комунального майна – 8. Оприлюднення результатів державного фінансового контролю.
7. Стандарт від 09.08.2002 р. № 168. Стандарт державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів, державного і комунального майна – 7. Попередження правопорушень з боку суб'єктів державного фінансового контролю та їх службових осіб.
8. Білуха М.Т. Теорія фінансово-господарського контролю і аудиту. – К.: Манускрипт, 1996.
9. Бутинець Ф.Ф., Бардаш С.В., Малюга Н.М., Петренко Н.І. Контроль і ревізія. – Житомир: ЖІТІ, 2000. – 608
10. Дрозд І.К. Контроль економічних систем. Монографія, К.: Імекс , 2004. 348с.
11. Степашин С.В., Столяров Н.С. Шохин С.О. Государственный финансовый контроль. Питер, 2004.- 557с.

Тема 9. АУДИТ

Поняття аудиту та його коротка історія. Мета проведення аудиту. Місце та роль аудиту в системі господарського (економічного) контролю. Предмет, метод і об'єкти аудиту. Види аудиту. Зовнішній та внутрішній аудит.

Поняття аудиторської діяльності та її регулювання. Законодавче забезпечення аудиторської діяльності в Україні. Аудиторська палата України, її статус та функції. Аудитор і аудиторська фірма, їх статус, права, обов'язки та відповідальність. Підготовка аудиторів та їх сертифікація. Порядок отримання вищої професійної освіти та сертифікату аудитора. Реєстрація суб'єктів аудиторської діяльності та її особливості. Міжнародні та національні професійні організації бухгалтерів і аудиторів. Міжнародна федерація бухгалтерів та її комітети. Спілка аудиторів України та інші професійні організації.

Регулювання аудиторської діяльності у світовій практиці. Міжнародні стандарти аудиту, особливості їх розробки, прийняття, побудови та використання на національному рівні. Аудитор у суспільстві та вимоги до нього. Професійна етика аудиторів. Кодекс професійної етики аудиторів. Інформаційне забезпечення аудиту.

Загальнонаукові методи вивчення предмету та об'єктів аудиту. Індукція, дедукція, документування, оцінка, групування, узагальнення. Спеціальні методи та методичні прийоми в аудиті. Статистичні методи вибіркового дослідження. Критерії оцінки аудитором фінансової звітності.

Сутність аудиторського ризику та його складові. Поняття властивого (невід'ємного) ризику. Поняття ризику контролю. Методика визначення величини аудиторського ризику. Оцінка аудитором системи внутрішнього контролю підприємства. Методика регулювання загального аудиторського ризику аудитором.

Суттєвість в аудиті. Методика визначення суттєвості. Поняття помилок і шахрайства та шляхи їх виявлення.

Послідовність проведення аудиту. Етапи (стадії) проведення аудиту. Договір на проведення аудиту. Планування аудиту. Загальний план аудиту. Програма проведення аудиту. Аудиторські процедури та узагальнення результатів їх проведення.

Поняття аудиторських доказів та основні вимоги до них. Достатність та відповідальність аудиторських доказів. Достовірність аудиторських доказів. Види аудиторських доказів. Джерела та процедури отримання аудиторських доказів.

Рівень надійності аудиторських доказів. Аудиторське досьє. Поняття робочих документів аудитора. Мета складання робочих документів. Склад та структура робочих документів. Класифікація робочих документів. Оформлення робочих документів аудитора.

Мета аудиту фінансової звітності. Інформаційне забезпечення аудиту фінансової звітності. Методи аудиту фінансової звітності.

Аудит основних засобів, нематеріальних активів, інших матеріальних активів. Аудит запасів. Аудит грошових коштів і дебіторської заборгованості. Аудит витрат діяльності. Аудит доходів і фінансових результатів. Аудит капіталу. Аудит забезпечення наступних витрат і платежів. Аудит довгострокових і поточних зобов'язань. Аудит балансу (звіту про фінансовий стан). Аудит звіту про фінансові результати (звіту про сукупний дохід). Аудит звіту про рух грошових коштів. Аудит звіту про власний капітал.

Фінансовий аналіз в аудиторській практиці. Спеціальні види аудиту фінансової звітності. Аудит фінансової звітності акціонерних товариств та підприємств-емітентів облігацій. Аудит консолідованої звітності. Аудит підприємств малого бізнесу. Аудит фінансової звітності підприємств з іноземними інвестиціями. Інші види спеціального аудиту.

Поняття підсумкових документів аудитора. Види підсумкових документів та їх призначення. Аудиторський висновок. Аудиторський звіт та інші підсумкові документи. Види аудиторських висновків. Стандартна та модифікована форма аудиторського висновку. Відмова аудитора від надання висновку, умови її надання та зміст.

Порівняння (співставлення) фінансової звітності різних країн і відповідні аудиторські висновки.

Підсумкові документи аудитора при виконанні завдань з аудиту спеціального призначення, інших видів аудиту та аудиторських послуг.

Передача аудиторського висновку та інших підсумкових документів замовнику. Використання результатів роботи аудитора в системі управління підприємством.

Аудиторські послуги в ринковій економічній системі. Об'єкти аудиторських послуг. Види аудиторських послуг, особливості їх організації та надання. Організація обліково-економічної роботи та методика її ведення для суб'єктів господарювання (клієнтів аудиторських фірм). Аудит господарської діяльності. Комплексні аудиторські послуги та особливості їх надання.

Рекомендована література:

1. Міжнародні стандарти аудиту, надання впевненості та етики: Вид.2004р./ Пер. з англ. - К.: ТОВІАМЦ АУ» Статус», 2004. - 1028с.
2. Аудит: Навч.-метод. посібник для сам ост. вивч. дисц./ В.Я. Савченко, В.О. Зотов, С.А. Кириленко та ін. - К.-КНЕУ, 2003. -268с.
3. Бутинець Ф.Ф. Аудит: Підручник, — 2-е вид. Перероб. і доп. -Житомир: ПП «Рута», 2002.-672с.
4. Гончарук Я.А., Рудницький В.С. Аудит: Вид. 2-ге. - Львів: Оріяна-нова, 2004.-292с.
5. Савченко В.Я. Аудит: Навч. посібник. - К.: КНЕУ, 2002.-322с.
6. Петрик О.А. Аудит: методологія і організація. Монографія. -К.:КНЕУ, 2003.-260с.
7. Дорош Н.І. Аудит: теорія і практика.- К.: ”Знання”, 2006.- 590 с.
8. Робертсон Дж. Аудит: Пер с англ. - М.:КРМО, Аудиторская фирма «Контакт», 1993. - 496с.

Тема 10. ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ І ТЕХНОЛОГІЇ В ОБЛІКУ

Поняття та класифікація систем, їх властивості. Поняття та характеристика інформаційних систем, їх розвиток. Бухгалтерський облік як інформаційна система. Комп'ютерні інформаційні системи, комп'ютерні інформаційні системи підприємства. Місце комп'ютерних систем бухгалтерського обліку в інформаційній системі підприємства. Поширені комп'ютерні інформаційні системи в світі.

Поняття інформаційних технологій. Етапи розвитку інформаційних технологій. Залежність інформаційних технологій від розвитку обчислювальної техніки. Характеристика MRP/ERP – технологій. Нові інформаційні технології.

Комп'ютерні системи бухгалтерського обліку (КСБО) – характеристика, класифікація, порядок побудови. Розповсюджені КСБО, особливості їх впровадження. Порядок роботи з різни ми КСБО. Поняття та класифікація комп'ютерних бухгалтерських програм. Особливості комп'ютерних форм бухгалтерського обліку. Розвиток автоматизованих форм бухгалтерського обліку. Характеристика програми “1С -Бухгалтерія” – основні поняття, режими роботи

Контроль і захист інформації в інформаційних системах. Ризики в комп'ютерних інформаційних системах – технічні, програмні, організаційні, пов'язані з контролем і захистом інформації. Контроль інформації в

інформаційних системах. Загрози в інформаційних системах – активні і пасивні. Особи, які можуть здійснювати загрози для системи. Методи шахрайства і саботажу в комп'ютерних інформаційних системах. Заходи безпеки для захисту інформаційних систем. Принципи захисту інформації в інформаційних системах.

Рекомендована література

1. Івахненко С.В. Інформаційні технології в організації бухгалтерського обліку та аудиту : [навч. посібник] / Сергій Володимирович Івахненко.- К : Знання-Прес, 2003.– 349 с.
2. Івахненко С.В. Сучасні інформаційні технології управління підприємством та бухгалтерія: проблеми і виклики / Сергій Івахненко // Бухгалтерський облік і аудит.- 2006.-№ 4.- С. 52-57.
3. Маслов В.П. Інформаційні системи і технології в економіці.- К.: 2005.- 264с.
4. Мних Є.В. Організація автоматизованих робочих місць облікового персоналу: [навч. посібник] / Мних Є.В., Цікало Є.І., Бунь Р.М.- Львів : Видавничий центр ЛНУ ім.Івана Франка, 2004.- 167 с.
5. Нарібаєв К.Н. Организация и методология бухгалтерского учета в условиях АСУ / Нарібаєв К.Н.- М. : Финансы и статистика, 1983.- 135 с.
6. Писаревська Т.А. Інформаційні системи обліку та аудиту / Т.А.Писаревська.- К. : КНЕУ, 2004.- 369 с.